

Herkese merhaba,

Umarım bu sıcak yaz günlerinde tüm okuyucularımızın keyfi yerindedir. Bu sayımızın büyük bölümünü ellinci yıldönümü münasebetiyle Kıbrıs Barış Harekâtı'na ayırdık. Türkiye siyasi ve toplumsal tarihinin temel kırılmalarından birisini teşkil eden harekâtı farklı veçheleriyle mercek altına alan yedi makaleden müteşekkil bu özel dosyamızın editörlüğünü Serhat Güvenç üstlendi.

Dosyadaki ilk yazıda Altuğ Günal, Türkiye'de Kıbrıs gazileriyle yapılan sözlü tarih çalışmalarını ele alıp literatüre dair tespitlerde bulunuyor.

Dosyanın ikinci makalesinde savaş tarihi araştırmacısı ve muharebe alanları gezgini Ozan Yalçın harekât coğrafyasından günümüze kalanlara odaklanıp savaşın geçtiği mekânları kilit çatışmalar bağlamında ele alıyor.

Dosyanın üçüncü yazısında Afife Yıldız, 50. Piyade Alayı'nın ve askerlerinin bilinmeyen öyküsünü alayın er ve subaylarıyla yaptığı sözlü tarih çalışmasına dayanarak anlatıyor.

Dosyanın dördüncü makalesini kaleme alan Özhan Bakkalbaşıoğlu, Türk uçaklarının taarruzu neticesinde 21 Temmuz 1974 günü batan TCG Kocatepe muhribinden sağ kurtulmuş Savaş Harekât Merkezi Subayıdır. Yazısında TCG Kocatepe'nin Türk uçakları tarafından batırılmasının tartışmalı yönlerini sorgulayıp olaya dair suskunluğu kırmayı hedefliyor.

Dosyanın beşinci yazısında havacılık araştırmacısı Levent Başara, 20 Temmuz 1974 günü uçaksavar ateşiyle uçağı düşürülen Pilot Üsteğmen İlker Karter'in ne zaman ve nerede şehit edildiğine dair farklı tanıklıkları ele alıyor.

Dosyanın altıncı yazısında Funda Karadeniz, Kıbrıs Barış Harekâtı öncesinde ve harekâtın iki evresi arasındaki Cenevre görüşmeleri sırasında etkili bir performans sergileyen dönemin Dışişleri Bakanı Turan Güneş'e ve yürüttüğü diplomasiye odaklanıyor.

Son olarak Cihan Dizdaroğlu, üstünden yarım yüzyıl geçmiş bir savaşın ardından adanın iki tarafında gençlerin Kıbrıs Barış Harekâtı'na ilişkin algı ve düşüncelerini karşılaştırıyor.

Dosya dışı yazıların ilkinde Oğuz Kalafat, Mütareke Döneminde Fransızlar tarafından hazırlanan *Osmanlı Eğitim Atlası* adlı belgeyi inceleyerek Fransızların dönemin Türk eğitim ve kültür hayatına bakışını analiz ediyor.

Salih Özbaran, genç yaşta kaybettiğimiz tarihçi Özlem Kumrular anısına yazarın *Kösem Sultan: İktidar, Hırs, Entrika* adlı kitabını yorumluyor.

Dergimiz yarı akademik bir dergi olarak Yayın Kurulu'muzun uygun bulacağı tüm yazılara açık. Yazılarınızı erhan.kelesoglu@tarihvakfi.org.tr adresi üstünden doğrudan bana yollayabilirsiniz. Önümüzdeki sayıda görüşmek üzere,

Erhan Keleşoğlu

İÇİNDEKİLER

04 Cumhuriyet Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay

HAZIRLAYAN: EMEL SEYHAN

08 Tarih Vakfı'ndan Haberler

HAZIRLAYAN: MELİKE TURAN

10 Yarım Yüzyıl Sonra Kıbrıs Barış Harekâtı

SERHAT GÜVENÇ

14 KIBRIS GAZİLERİ İLE İLGİLİ AKADEMİK MAKALELERDEN TESPİTLER:

Türkiye'de Kıbrıs Barış Harekâtı Yazınına Bir Bakış

ALTUĞ GÜNAL

Kıbrıs Barış Harekâtı: Muharebeler ve Coğrafi Miras

OZAN YALÇIN

30 50. Piyade Alayı'nın Bilin(e)meyen Öyküsü

AFİFE YILDIZ

36 TCG Kocatepe'nin Türk uçakları tarafından batırılmasına dair...

ÖZHAN BAKKALBAŞIOĞLU

42 Kıbrıs Barış Harekâtı'nın İlk Havacı Şehidi: İlker Karter

LEVENT BAŞARA

50 Turan Güneş ve Kıbrıs Barış Harekâtı

RADİYE FUNDA KARADENİZ

Genç Kuşakların Gözünden Kıbrıs Barış Harekâtı

CİHAN DİZDAROĞLU

64 Mütareke Döneminde Fransızlar Tarafından Hazırlanan Osmanlı Eğitim Atlası

OĞUZ KALAFAT

70 İKTİDAR, HIRS, ENTRİKA, RÜŞVET VE YIKIM SİMGESİ BİR DÖNEM: "Mahpeyker" (Ay Yüzlü) Kösem Sultan

SALİH ÖZBARAN

78 Osmanlılar ve Safeviler Arasında Bidlis (1502-1723)

KAYA ŞAHİN

KAPAK:

Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında su ikmal araçlarıyla TSK askerleri, Kaynak: Serhat Güvenç Koleksiyonu

TOPLUMSAL TARİH
Aylık Tarih Dergisi
Sayı: 367, Temmuz 2024

TARİH VAKFI ADINA TÜZEL KİŞİ
TEMSİLCİSİ
Nurşen Gürboğa

TARİH VAKFI

Zindankapı Değirmen Sokak
No: 10 Eminönü 34134 İstanbul
(0212) 522 02 02
WWW.TARİHVAKFI.ORG.TR

YAYIN KURULU

Mehmet Ö. Alkan, Adil Baktıaya,
Buket Kitapçı Bayrı, Murat Belge,
Fatmagül Berktaş, Bülent Bilmez,
Aydan Çelik, Doğan Çetinkaya,
Gökhan Çetinsaya, Esra Danacıoğlu,
Ömer Durmaz, Selçuk Dursun,
Fuat Dünder, Selçuk Esenbel, Fırat Güllü,
Nurşen Gürboğa, Murat Güvenç,
Mehmet Hacısalihoğlu, İpek Hüner,
Murat Koraltürk, Burcu Kurt, Elçin Macar,
Murat Metinsoy, Silvyo Ovadya, Ayşe Ozil,
Barış Alp Özden, Saadet Özen,
Seda Özen Bilgili, Mustafa H. Sayar,
İrvin Cemil Schick, Oya İktil Selçuk,
Canay Şahin, Derya Gürses Tarbuck,
Oğuz Tekin, Taner Timur, Meltem Toksöz,
Mete Tunçay, Ömer Turan, Ateş Uslu,
İsmail Yaşayanlar, Nuran Yıldırım
Zafer Toprak (1946-2023, daima bizimle)

S. YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ VE
YAYIN YÖNETMENİ
Erhan Keleşoğlu

EDİTÖR YARDIMCISI
Melike B. Turan

DERGİ VE KAPAK TASARIMI
Gökhan Pahlı

KAPAK, SAYFA TASARIM / UYGULAMA
Yavuz Kaynar

İLETİŞİM
(0212) 513 52 35 (Dahili 11)
erhan.kelesoglu@tarikhvakfi.org.tr

BASKI

Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.
Güzeltepe Mahallesi Mareşal Fevzi
Çakmak Cad. B Blok No: 29/1/1
Eyüpsultan - İstanbul
(0212) 354 30 00

BASKI TARİHİ: Mayıs 2024

DAĞITIM

Turkuvaz Dağıtım Paz. A.Ş.
Güzeltepe Mahallesi Mareşal Fevzi
Çakmak Cad. B Blok No: 29/1/1
Eyüpsultan - İstanbul
(0212) 354 39 09

YAYIN TÜRÜ: Yerel Süreli Yayın

ABONELİK
(0212) 522 02 02 (35) - (0212) 513 54 00 (fax)

YAYINCI SERTİFİKA NUMARASI
45602

MATBAA SERTİFİKA NUMARASI
12815

BİR YILLIK ABONE BEDELİ

Yurtiçi 1680 TL.
Kıbrıs 1800 TL.
ABD ve Avrupa ülkeleri için
tarikhvakfi@tarikhvakfi.org.tr ile irtibata
geçiniz.
Tarih Vakfı İş Bankası Pangaltı Şubesi
IBAN TR81 0006 4000 0011 0410 8655 25

© Toplumsal Tarih Yazı İşleri'nden
ve ilgili yazardan izin alınmaksızın
alıntı yapılamaz. İzin çerçevesinde
yapılacak alıntılarda Toplumsal Tarih'in
ilgili sayısını ve yazar ismini belirtmek
zorunludur.